

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. prosince 2012 *

„Prostor svobody, bezpečnosti a práva — Směrnice 2008/115/ES — Společné normy a postupy při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí — Vnitrostátní právní úprava, která stanoví možnost nahrazení peněžitého trestu trestem vyhoštění či trestem domácího vězení“

Ve věci C-430/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunale di Rovigo (Itálie) ze dne 15. července 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 18. srpna 2011, v trestním řízení proti

Md Sagorovi,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, M. Ilešič (zpravodaj), E. Levits, J.-J. Kasel a M. Safjan, soudci,
generální advokát: J. Mazák,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. září 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Md Sagora C. Tessarinem a L. Maserou, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Urbanim Nerim, avvocato dello Stato,
- za německou vládu T. Henzem a N. Graf Vitzthumem, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu B. Koopman, jako zmocněnkyní,
- za Evropskou komisi M. Condou-Durande a L. Pretem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. L 348, s. 98), jakož i čl. 4 odst. 3 SEU.
- 2 Tato žádost byla podána v rámci řízení zahájeného proti Md. Sagorovi z důvodu jeho neoprávněného pobytu na italském území.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 2 směrnice 2008/115, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:
„1. Tato směrnice se vztahuje na státní příslušníky třetích zemí neoprávněně pobývajících na území členského státu.
2. Členské státy mohou rozhodnout, že tuto směrnici nepoužijí na státní příslušníky třetích zemí:
a) jimž byl odepřen vstup [...] nebo kteří byli zastaveni příslušnými orgány v souvislosti s neoprávněným překročením vnější hranice členského státu [...];
b) jejichž návrat je trestněprávní sankcí nebo důsledkem trestněprávní sankce podle vnitrostátního práva nebo kterých se týká vydávací řízení.
[...]“
- 4 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice“, stanoví:
„Pro účely této směrnice se rozumí:
[...]
4) ‚rozhodnutím o navracení‘ správní nebo soudní rozhodnutí nebo akt, kterým se rozhoduje nebo prohlašuje, že pobyt státního příslušníka třetí země je neoprávněný, a kterým se ukládá nebo prohlašuje povinnost návratu;
[...]“
- 5 Článek 4 odst. 3 této směrnice stanoví:
„Touto směrnicí není dotčeno právo členských států přijmout nebo zachovat ustanovení příznivější pro osoby, na něž se vztahují, za předpokladu, že jsou slučitelná s touto směrnicí.“

6 Články 6 až 8 směrnice 2008/115 stanoví:

„Článek 6

Rozhodnutí o navrácení

1. Členské státy vydají rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území, aniž jsou dotčeny výjimky uvedené v odstavcích 2 až 5.

[...]

6. Tato směrnice nebrání členským státům v přijetí rozhodnutí o ukončení oprávněného pobytu společně s rozhodnutím o navrácení či rozhodnutím o vyhoštění nebo o zákazu vstupu v rámci jednoho správního nebo soudního rozhodnutí [...].

Článek 7

Dobrovolné opuštění území

1. V rozhodnutí o navrácení se poskytuje přiměřená lhůta k dobrovolnému opuštění území v délce od sedmi do třiceti dnů, aniž jsou dotčeny výjimky uvedené v odstavcích 2 a 4 [...].

[...]

4. Pokud hrozí nebezpečí skrývání se nebo pokud byla žádost o oprávněný pobyt zamítnuta jakožto zjevně nedůvodná nebo podvodná anebo pokud dotčená osoba představuje hrozbu pro veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost nebo národní bezpečnost, nemusí členské státy poskytnout lhůtu k dobrovolnému opuštění území [...].

Článek 8

Vyhoštění

1. Členské státy přijmou veškerá opatření nezbytná k výkonu rozhodnutí o navrácení, jestliže nebyla poskytnuta lhůta k dobrovolnému opuštění území v souladu s čl. 7 odst. 4 nebo jestliže povinnost návratu nebyla během lhůty pro dobrovolné opuštění území poskytnuté podle článku 7 splněna.

[...]

3. Členské státy mohou přijmout samostatné správní nebo soudní rozhodnutí nebo akt, kterým se vyhoštění nařizuje.

[...]“

7 Článek 11 uvedené směrnice, nadepsaný „Zákaz vstupu“, stanoví:

„1. Rozhodnutí o navrácení jsou spojena se zákazem vstupu,

- a) jestliže nebyla poskytnuta lhůta k dobrovolnému opuštění území nebo
- b) jestliže nebyla splněna povinnost návratu.

V ostatních případech mohou být rozhodnutí o navrácení spojena se zákazem vstupu.

2. Délka zákazu vstupu se stanoví po řádném uvážení všech významných okolností jednotlivého případu a v zásadě nepřekročí pět let. Délka pěti let může být překročena, představuje-li dotčený státní příslušník třetí země vážné ohrožení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo národní bezpečnosti.

[...]“

8 Články 15 a 16 této směrnice znějí následovně:

„Článek 15

Zajištění

1. Nemohou-li být v konkrétním případě účinně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření, mohou členské státy zajistit pouze státního příslušníka třetí země, o jehož navrácení probíhá řízení, za účelem přípravy návratu nebo výkonu vyhoštění, zejména v případě, že

- a) hrozí nebezpečí skrývání se nebo
- b) dotčený státní příslušník třetí země se vyhýbá přípravě návratu či uskutečňování vyhoštění nebo je jinak ztěžuje.

[...]

5. Zajištění trvá, dokud trvají podmínky uvedené v odstavci 1 a dokud to je nezbytné pro zajištění úspěšného vyhoštění. Každý členský stát stanoví omezenou dobu trvání zajištění, jež nesmí přesáhnout dobu šesti měsíců.

[...]

Článek 16

Podmínky zajištění

1. Zajištění se zpravidla vykonává ve zvláštních zajišťovacích zařízeních. Nemůže-li členský stát poskytnout ubytovací prostor ve zvláštním zajišťovacím zařízení a musí-li se uchýlit k umístění ve věznici, musí být zajištění státní příslušníci třetí země odděleni od běžných vězňů.

[...]“

9 Podle článku 20 směrnice 2008/115/ES uvedou členské státy v účinnost právní a správní předpisy nezbytné k dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 24. prosince 2010.

Italské právo

Legislativní nařízení č. 286/1998

10 Legislativní nařízení č. 286/1998 ze dne 25. července 1998 o konsolidaci právní úpravy v oblasti přistěhovalectví a pravidel týkajících se postavení cizince (běžný doplněk ke GURI č. 191 ze dne 18. srpna 1998, dále jen „legislativní nařízení č. 286/1998“) kodifikuje pravidla použitelná v Italské republice v oblasti přistěhovalectví.

11 Uvedené nařízení bylo novelizováno mimo jiné zákonem č. 94 ze dne 15. července 2009 o veřejné bezpečnosti (běžný doplněk ke GURI č. 170 ze dne 24. července 2009), jakož i legislativním nařízením č. 89/2011 ze dne 23. června 2011 o naléhavých ustanoveních pro účely provedení směrnice 2004/38/ES o volném pohybu občanů Unie a provedení směrnice 2008/115/ES o navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (GURI č. 144 ze dne 23. června 2011), které bylo zákonem č. 129 ze dne 2. srpna 2011 (GURI č. 181 ze dne 5. srpna 201) změněno na zákon.

12 Článek 6 odst. 3 legislativního nařízení č. 286/1998 stanoví:

„Cizí státní příslušník, který [...] bezdůvodně nesplní příkaz předložit svůj cestovní pas nebo jiný doklad totožnosti a povolení k pobytu či jiný doklad osvědčující oprávněný pobyt na území státu, bude potrestán odnětím svobody až na dobu jednoho roku a bude mu uložen peněžitý trest do výše 2 000 eur.“

13 Článek 10a uvedeného legislativního nařízení stanoví:

„1. Cizinci, který vstoupí nebo se zdržuje na státním území v rozporu s ustanoveními tohoto konsolidovaného znění [...], bude uložen peněžitý trest ve výši od 5 000 do 10 000 eur, pokud jeho jednání nepředstavuje závažnější přečin. [...]

[...]

4. Pro účely výkonu vyhoštění cizího státního příslušníka odhaleného podle prvního odstavce se nevyžaduje, aby soudní orgán příslušný k určení, že došlo k přečinu, vydal povolení upravené v čl. 13 odst. 3. Questore informuje soudní orgán příslušný k určení, že došlo k přečinu, o výkonu vyhoštění [...].

5. Soud musí poté, co se dozvěděl o výkonu vyhoštění [...], vydat rozsudek, v němž prohlásí, že již není důvodné rozhodnout ve věci samé.

[...]“

14 Článek 13 tohoto legislativního nařízení, nadepsaný „Správní vyhoštění“, stanoví:

„[...]“

2. Prefekt rozhodne o vyhoštění v každém jednotlivém případě, pokud cizinec:

[...]

b) zůstal na území státu [...], aniž požádal ve stanovené lhůtě o doklad k pobytu [...]

[...]

3. Rozhodnutí o vyhoštění musí být za všech okolností přijato odůvodněným dekretem, který je bezprostředně vykonatelný, i když toto opatření dotyčná osoba napadne. Jestliže bylo proti cizinci zahájeno trestní řízení a není v zajišťovací vazbě, questor před výkonem uvedeného vyhoštění požádá soud o povolení k výkonu tohoto vyhoštění [...]. Poté, co questor obdrží povolení, provede vyhoštění podle podmínek upravených v odst. 4. [...]. Do vydání rozhodnutí o této žádosti o povolení může questore rozhodnout o umístění cizince v dočasném zajišťovacím zařízení podle článku 14.

[...]

4. Vyhoštění zajistí questore převozem na hranici pořádkovými silami:

a) v případech uvedených v prvním a druhém odstavci písm. c) tohoto článku [...];

b) hrozí-li nebezpečí skrývání se ve smyslu odstavce 4a [...];

[...]

f) v případech upravených v člancích 15 a 16 a v ostatních případech, v nichž bylo vyhoštění upraveno jakožto trestněprávní sankce nebo jako důsledek trestněprávní sankce; [...]

[...]

4a Nebezpečí skrývání se ve smyslu odstavce 4 písm. b) nastane v případě, kdy dojde k alespoň jedné z následujících okolností, na jejichž základě prefekt podle okolností daného případu konstatuje riziko, že by se cizí státní příslušník mohl vyhýbat dobrovolnému výkonu rozhodnutí o vyhoštění:

a) nepředložení cestovního pasu nebo jakéhokoli jiného obdobného platného dokumentu;

[...]

5. Nejsou-li splněny podmínky pro bezprostřední dopravení na hranici podle čtvrtého odstavce, může cizinec, jemuž je určeno rozhodnutí o vyhoštění, požádat prefekta, aby mu pro účely výkonu vyhoštění poskytl lhůtu k dobrovolnému odjezdu. [...] Poté, co questura obdrží důkaz o skutečném návratu cizího státního příslušníka, informuje o tom soudní orgán příslušný ke konstatování spáchání přečinu upraveného v článku 10a, pro účely stanovené v odstavci 5 uvedeného článku [...].“

15 Článek 14 odst. 1 legislativního nařízení č. 286/1998 stanoví:

„Není-li možné vyhoštění uskutečnit okamžitě vrácením na hranici nebo navrácením z důvodu okolností, které dočasně brání přípravě návratu nebo vyhoštění, rozhodne questore o umístění cizince po dobu nezbytně nutnou v nejbližším zajišťovacím zařízení [...].“

16 Článek 16 uvedeného legislativního nařízení, nadepsaný „Vyhoštění jako alternativní či náhradní trest za odnětí svobody“, stanoví ve svém prvním odstavci následující:

„Soud [...] může při vynesení odsuzujícího rozsudku za přečin podle článku 10a nahradit tento trest trestem vyhoštění v délce alespoň pěti let [...], jestliže nejsou dány důvody uvedené v čl. 14 odst. 1 tohoto konsolidovaného znění, které brání okamžitému výkonu vyhoštění vrácením na hranici pořádkovými silami.“

Legislativní nařízení č. 274/2000

17 Legislativní nařízení č. 274/2000 o příslušnosti smírčích soudů v trestních věcech, v souladu s článkem 14 zákona č. 468 ze dne 24. listopadu 1999 (běžný doplněk ke GURI č. 234 ze dne 10. října 2000), ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „legislativní nařízení č. 274/2000“) stanoví ve svém čl. 6 odst. 2 následující:

„Jestliže v případě souvisejících řízení spadají některá z těchto řízení do příslušnosti smírčího soudu a ostatní do příslušnosti porotního soudu nebo tribunálu, je k projednání všech těchto věcí příslušný soud vyššího stupně.“

18 Článek 53 uvedeného legislativního nařízení, nadepsaný „Domácí vězení“, stanoví:

„1. Trest domácího vězení spočívá v povinnosti zdržovat se v místě bydliště či v jakémkoli jiném místě soukromého pobytu nebo v místě léčení, poskytování pomoci nebo denní péče každou sobotu a neděli; soud může s ohledem na rodinné, pracovní, studijní závazky či zdravotní okolnosti odsouzeného nařídit, aby byl trest vykonáván v jiných dnech v týdnu nebo, na žádost odsouzeného, trvale.

2. Doba trvání domácího vězení nesmí být nižší než 6 dnů a nesmí převyšovat 45 dnů; odsouzenou osobu nelze považovat za uvězněnou osobu.“

19 Článek 55 legislativního nařízení č. 274/2000, nadepsaný „Přeměna peněžitých trestů“, stanoví:

„1. Není-li u přečinů spadajících do příslušnosti smírčího soudu peněžitý trest vykonán z důvodu nesolventnosti odsouzeného, může být na jeho žádost nahrazen trestem výkonu prací, které mu mohou být uloženy na dobu, která není kratší než jeden měsíc a nepřevyšuje dobu šesti měsíců [...].

[...]

5. Jestliže uvedený odsouzený nepožádá o náhradu peněžitého trestu výkonem prací, budou peněžité tresty nevykonané z důvodu jeho nesolventnosti přeměněny na domácí vězení ve formě a v souladu s pravidly podle čl. 53 odst. 1 [...]

6. Pro účely přeměny trestu [...] nesmí délka domácího vězení přesahovat 45 dnů.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

20 Dne 13. srpna 2009 byla v Rosolina Mare (Itálie) vyslechnuta policií neznámá osoba, která prohlásila, že se jmenuje Md Sagor a že se narodila dne 10. října 1990 v Bangladéši.

21 Z prošetření situace Md Sagora vyplynulo, že tato osoba, která žije v Itálii bez přístřeší a živí se zde jako pouliční prodavač, nemá a nikdy neměla povolení k pobytu. Podle policejního protokolu Md Sagor uvedl, že se na italském území nachází od března 2009.

22 Dne 22. července 2010 byl Md Sagor předvolán před Tribunale di Rovigo v souvislosti s přečinem neoprávněného vstupu a pobytu ve smyslu článku 10a legislativního nařízení č. 286/1998 a přečinem uvedeným v čl. 6 odst. 3 tohoto legislativního nařízení.

23 Tento soud uvedl, že nebylo zjištěno, že Md Sagor vstoupil do Itálie neoprávněně. Podle tohoto soudu nebylo totiž dostatečně prokázáno, že se dotyčná osoba vyhnula hraničním kontrolám.

24 U neoprávněného pobytu uvedený soud naopak konstatuje, že spáchání tohoto přečinu je náležitě prokázáno. Tento soud dále tvrdí, že je příslušný k vydání rozhodnutí o uvedeném přečinu. Přečin podle článku 10a legislativního nařízení č. 286/1998 spadá podle jeho rozhodnutí do pravomoci smírčího soudu. Vzhledem k tomu, že však uvedený přečin souvisí s přečinem podle čl. 6 odst. 3 stejného legislativního nařízení, pro který jsou příslušné tribunály, byl Md Sagor správně předvolán k Tribunale di Rovigo.

25 Dne 22. února 2011 bylo řízení proti Md Sagorovi v části, v níž se týkalo přečinu uvedeného v čl. 6 odst. 3, vyškrtáno z rejstříku.

26 Vzhledem k tomu, že Tribunale di Rovigo měl za neoprávněný pobyt Md Sagora uložit sankci uvedenou v článku 10a legislativního nařízení č. 286/1998, avšak měl pochybnosti o slučitelnosti této právní úpravy s unijním právem, rozhodl dne 15. července 2011 přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky.

- „1) Brání články 2, 4, 6, 7 a 8 [směrnice 2008/115] s ohledem na zásady loajální spolupráce a užitečného účinku směrnic tomu, aby byl státnímu příslušníkovi třetího státu, který neoprávněně pobývá na území dotčeného členského státu, uložen pouze na základě jeho neoprávněného vstupu a pobytu peněžitý trest, který je jako trestněprávní sankce nahrazen domácím vězením, dokonce ještě před tím, než se dopustil nedodržení příkazu k vyhoštění vydaného správním orgánem?
- 2) Brání články 2, 15 a 16 [směrnice 2008/115] s ohledem na zásady loajální spolupráce a užitečného účinku směrnic tomu, aby následně po vydání [této] směrnice mohl členský stát přijmout právní předpis, který stanoví, že státnímu příslušníkovi třetí země neoprávněně pobývajícím na území dotčeného členského státu bude uložen peněžitý trest, který je nahrazen bezprostředně vykonatelným vyhoštěním jako trestněprávní sankcí, aniž byl dodržen postup a práva cizince, které upravuje [uvedená] směrnice?
- 3) Brání zásada loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU vnitrostátnímu právnímu předpisu přijatému během lhůty pro provedení [uvedené] směrnice s cílem obejít nebo v každém případě omezit oblast působnosti této směrnice, a jaká opatření má soud přijmout v případě, že zjistí existenci takového cíle?“

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

27 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2008/115 musí být vykládána v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, o níž se jedná ve věci v původním řízení, která trestá neoprávněný pobyt státních příslušníků třetích zemí peněžitým trestem, který může být nahrazen trestem vyhoštění nebo trestem domácího vězení.

K přípustnosti

28 Italská vláda má za to, že tyto otázky jsou ve věci v původním řízení hypotetické, a proto nepřijatelné. Podle jejího tvrzení jsou založeny na předpokladu, že Md Sagor není schopen uhradit peněžitý trest a neprojevuje zájem o náhradní práci za tento trest, jakmile mu bude uložen. Jelikož není prokázána správnost tohoto předpokladu, je podnět předkládajícího soudu k výkladu směrnice 2008/115, který mu umožní rozhodnout o legalitě peněžitého trestu a jeho změně na trest vyhoštění nebo trest domácího vězení, podle jejího názoru předčasný.

29 Toto tvrzení musí být odmítnuto. Okolnost, že Md Sagor nebyl dosud odsouzen k peněžitému trestu podle článku 10a legislativního nařízení č. 286/1998, a není proto ještě možné přesvědčit se o tom, zda v případě uložení tohoto trestu budou splněny podmínky pro jeho změnu na trest vyhoštění nebo domácího vězení, je způsobena právě skutečností, že se předkládající soud táže na slučitelnost těchto jednotlivých trestů s unijním právem, a neuloží je tedy až do vyjasnění této věci. V předkládacím rozhodnutí je uvedeno, že v projednávaném případě bylo prokázáno spáchání přečinu neoprávněného pobytu a že mechanismus ukládání trestů upravený právními předpisy, o něž se jedná ve věci v původním řízení, bude muset být použit na Md Sagora za předpokladu, že tyto předpisy budou

slučitelné s unijním právem. Z toho vyplývá, že tato právní úprava a otázka její slučitelnosti s unijním právem jsou ve věci v původním řízení relevantní (obdobně viz rozsudek ze dne 6. prosince 2011, Achughabian, C-329/11 Sb. rozh. s. I-12695, bod 42).

30 Položené otázky jsou tudíž přípustné.

K peněžitému trestu, který může být nahrazen trestem vyhoštění

31 Směrnice 2008/115 se týká pouze navrácení státních příslušníků třetích zemí s neoprávněným pobytem, a nemá tedy za cíl harmonizovat veškeré normy členských států týkající se pobytu cizinců. Tato směrnice proto nebrání tomu, aby právo členského státu kvalifikovalo neoprávněný pobyt jako přečin a upravovalo trestněprávní sankce, jejichž účelem je odrazovat od páchaní takového trestného činu (výše uvedený rozsudek Achughabian, bod 28).

32 Členský stát však nemůže používat trestněprávní úpravu, která může narušit uplatňování společných norem a postupů zavedených směrnicí 2008/115, a zbavit ji tak jejího užitečného účinku (viz rozsudky ze dne 28. dubna 2011, El Dridi, C-61/11 PPU, Sb. rozh. s. I-3015, bod 55, a výše uvedený rozsudek Achughabian, bod 39).

33 Soudní dvůr měl již příležitost uvést, že uvedené normy a postupy by byly narušeny, kdyby poté, co byl konstatován neoprávněný pobyt státního příslušníka třetí země, dotyčný členský stát před výkonem rozhodnutí o navrácení, či dokonce ještě před přijetím tohoto rozhodnutí vedl trestní stíhání, které může vést k uložení trestu odnětí svobody během řízení o navrácení. Takový postup by totiž mohl oddálit vyhoštění (viz výše uvedené rozsudky El Dridi, bod 59, jakož i Achughabian, body 37 až 39 a 45).

34 Jak přitom uvedla italská, německá a nizozemská vláda, právní předpisy, které za takových podmínek, jaké stanoví legislativní nařízení č. 286/1998, upravují trestní stíhání, jež může vést k peněžitému trestu, který může být nahrazen vyhoštěním, mají zcela odlišné účinky, než jaké mají právní předpisy upravující trestní stíhání, které může vést k uložení trestu odnětí svobody v průběhu řízení o navrácení.

35 V této souvislosti je třeba nejprve uvést, že k přijetí a výkonu opatření o navrácení podle směrnice 2008/115 nedošlo opožděně nebo že nejsou jinak narušeny okolností, že takové trestní stíhání, jaké je upraveno v legislativním nařízení č. 286/1998, dosud probíhá. Návrat upravený v člancích 13 a 14 tohoto legislativního nařízení může totiž proběhnout nezávisle na tomto trestním stíhání a toto stíhání nemusí být skončeno. Tento závěr je potvrzen článkem 10a odst. 5 uvedeného legislativního nařízení, podle něhož musí soud poté, co se dozvěděl o návratu dotyčné osoby, ukončit uvedené trestní řízení rozsudkem, že již není důvodné rozhodnout ve věci samé.

36 Zadruhé je třeba uvést, že řízení o navrácení podle směrnice 2008/115 nemůže narušit ani možnost, že uvedené trestní stíhání povede k peněžitému trestu. Uložení peněžitého trestu totiž nijak nebrání tomu, aby rozhodnutí o navrácení bylo přijato a provedeno za plného dodržení podmínek uvedených v člancích 6 až 8 směrnice 2008/115 a neporušuje ani společné normy upravující zbavení svobody, které jsou obsaženy v člancích 15 a 16 této směrnice.

37 Pokud jde zatřetí o možnost poskytnutou trestnímu soudu nahradit peněžitý trest trestem vyhoštění spolu se zákazem vstupu v délce alespoň pěti let, vyplývá z čl. 16 odst. 1 legislativního nařízení č. 286/1998, že italský zákonodárce omezil tuto možnost na situace, v nichž lze uskutečnit okamžité navrácení dotyčné osoby.

38 Je nutno konstatovat, že ani taková možnost není sama o sobě směrnicí 2008/115 zakázána.

- 39 Jak totiž potvrzuje pružná definice pojmu „rozhodnutí o navrácení“ obsažená v článku 3 bodu 4 uvedené směrnice, nebrání tato směrnice tomu, aby rozhodnutí, kterým se ukládá povinnost návratu, bylo v určitých případech určených dotčným členským státem přijato ve formě trestněprávního soudního rozhodnutí. Žádné ustanovení ve směrnici 2008/115 tak nebrání tomu, aby vyhoštění uvedené v čl. 8 odst. 1 této směrnice bylo uskutečněno v rámci trestního řízení. Kromě toho společné normy a postupy zavedené směrnicí 2008/115 neporušuje ani okolnost, že takový trest vyhoštění, jaký je uveden v právní úpravě dotčené v původním řízení, zahrnuje bezprostředně vykonatelnou povinnost navrácení, a nevyžaduje tedy následné přijetí samostatného rozhodnutí týkajícího se vyhoštění dotčené osoby, o čemž svědčí znění čl. 6 odst. 6 této směrnice a slovo „mohou“ použité v jejím čl. 8 odst. 3.
- 40 Je pravda, jak uvedla Evropská komise, že takový trest vyhoštění, jako je trest uvedený v právní úpravě dotčené v původním řízení, se vyznačuje absencí jakékoli možnosti, že bude dotčené osobě poskytnuta lhůta pro dobrovolné opuštění území ve smyslu článku 7 směrnice 2008/115.
- 41 V této souvislosti je však třeba uvést, že čtvrtý odstavec tohoto článku 7 stanoví, že členské státy nemusí poskytnout lhůtu k dobrovolnému opuštění území, jestliže zejména hrozí nebezpečí, že se dotyčná osoba bude skrývat, aby se vyhnula řízení o navrácení. Veškeré posouzení provedené v této souvislosti se musí opírat o individuální posouzení případu dotčené osoby.
- 42 Konečně je nutno uvést, že k tomu, aby bylo ustanovení znějící podobně jako článek 16 legislativního nařízení č. 286/1998 v souladu se směrnicí 2008/115, musí být použito takovým způsobem, aby doba trvání zákazu vstupu, který ukládá, odpovídala době upravené v čl. 11 odst. 2 uvedené směrnice.

K peněžitému trestu, který může být nahrazen trestem domácího vězení

- 43 Jak z povinnosti loajality členských států, tak z požadavků na účinnost připomenutých směrnicí 2008/115 vyplývá, že povinnost provést vyhoštění, kterou článek 8 této směrnice ukládá členským státům, musí být splněna v co nejkratší době (výše uvedený rozsudek Achughabian, bod 45).
- 44 Uložení a výkon trestu domácího vězení v průběhu řízení o navrácení upraveného směrnicí 2008/115 zjevně nepřispívají k uskutečnění vyhoštění, které je cílem tohoto řízení, tj. k fyzickému dopravení osoby mimo území dotčeného členského státu. Takový trest tedy není „opatřením“ nebo „donucovacím opatřením“ ve smyslu článku 8 směrnice 2008/115 (obdobně viz výše uvedený rozsudek Achughabian, bod 37).
- 45 Trest domácího vězení může navíc zpozdit, a tudíž i narušit taková opatření, jako je dopravení na hranice a nucený návrat leteckou cestou, která přispívají k provedení vyhoštění. Takové riziko narušení řízení o navrácení nastává především tehdy, když platné právní předpisy nestanoví, že výkon trestu domácího vězení uloženého neoprávněně pobývajícimu státnímu příslušníkovi třetího státu musí být ukončen, jakmile je možné provést vyhoštění uvedené osoby.
- 46 Předkládající soud musí posoudit, zda ve vnitrostátní právní úpravě existuje ustanovení, které upravuje přednost vyhoštění před výkonem trestu domácího vězení. V případě, že takové ustanovení nenalezne, bude třeba dospět k závěru, že směrnice 2008/115 brání tomu, aby se takový mechanismus, v němž je peněžitý trest nahrazen trestem domácího vězení, jako je mechanismus upravený v člancích 53 a 55 legislativního nařízení č. 274/2000, použil na neoprávněně pobývající státní příslušníky třetích zemí.
- 47 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 2008/115 musí být vykládána v tom smyslu, že:
- nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, jež postihuje neoprávněný pobyt státních příslušníků třetích zemí peněžitým trestem, který může být nahrazen trestem vyhoštění, a

- brání právní úpravě členského státu, která umožňuje postihovat neoprávněný pobyt státních příslušníků třetích zemí trestem domácího vězení, aniž zaručuje, že výkon tohoto trestu bude ukončen, jakmile bude možný fyzický přesun dotyčné osoby mimo uvedený členský stát.

Ke třetí otázce

- 48 Jestliže předkládající soud na základě odpovědí na první a druhou otázku a v návaznosti na posouzení popsání v bodech 41 a 46 tohoto rozsudku dospěje k závěru, že projednávaný případ neodpovídá některé ze situací uvedených v čl. 7 odst. 4 směrnice 2008/115, a že tedy nelze využít možnosti, kterou nabízí článek 16 legislativního nařízení č. 286/1998, nebo rozhodne, že směrnice 2008/115 brání použití článků 53 a 55 legislativního nařízení č. 274/2000 na státní příslušníky třetích zemí s neoprávněným pobytem, bude nucen tato ustanovení vnitrostátního práva nepoužít (obdobně viz výše uvedený rozsudek El Dridi, bod 61).
- 49 S ohledem na toto upřesnění již není zapotřebí odpovědět na třetí položenou otázku.

K nákladům řízení

- 50 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí musí být vykládána v tom smyslu, že

- **nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava, o kterou se jedná ve věci v původním řízení, jež postihuje neoprávněný pobyt státních příslušníků třetích zemí peněžitým trestem, který může být nahrazen trestem vyhoštění, a**
- **brání právní úpravě členského státu, která umožňuje postihovat neoprávněný pobyt státních příslušníků třetích zemí trestem domácího vězení, aniž zaručuje, že výkon tohoto trestu bude ukončen, jakmile bude možný fyzický přesun dotyčné osoby mimo uvedený členský stát.**

Podpisy.